

79 Koning in Niemandsland

Ze had een afspraak gemaakt en nu zaten we samen rond de tafel: 'het gaat niet zo goed met mij.' Daar schrok ik van, want ik had haar nog maar enkele weken eerder ontmoet, naar het toen scheen 'in blakende welstand'. Een jonge, spontane, ja ook mooie vrouw, net afgestudeerd en sinds het begin van het schooljaar als nieuwe docent werkzaam op een van de faculteiten van de hogeschool *Windesheim* in Zwolle. Ze was naar me toegekomen na mijn maandelijkse 'zeepkistbijeenkomst' waar ik, aan wie het maar wilde horen, vertelde over wat groter was dan wij zelf: onze pedagogische opdracht. Ik had haar tijdens mijn verhaal zien staan tussen de bijna 150 collega's, want zo druk werden die bijeenkomsten bezocht; een wonderlijke ervaring: docenten die naar een bestuurder luisterden, het kan! Mijn woorden hadden haar goed gedaan zei ze, 'dat is waarvoor ik hier ben!' Ze had de toekomst, ik voelde het!

Slechts enkele weken later was het heel anders: 'het gaat niet zo goed met mij.' Ja, ze vond lesgeven heerlijk, ze had de indruk – en meer dan dat – dat ze werd gewaardeerd door haar studenten. Maar ja, zo nu en dan had ze toch wel behoefte aan éven een babbel met een collega, even een goed advies. Maar haar collega's gaven niet thuis. Toen zij een concreet probleempje aan ze had voorgelegd, hadden die haar met een glazige blik aangekeken. Ze voelde het feilloos aan. 'Ze zien dit als een teken van zwakte. Je vraagt niet aan een collega om advies. Dan ben je niet geschikt.' Hoe eenzaam was deze beloftevolle vrouw te midden van haar collega's, velen een ouwe rot in het vak. En die nieuweling? Je komt van de universiteit en je doet het maar, alleen. Als je het niet redt: dikke pech.

Hoe het afliep? Ze heeft het gered, met goede aandacht van een ingeschakelde begeleider van een andere faculteit. Ze was na een jaar wél vertrokken naar een andere hogeschool. Gedesillustioneerd, met 'die machers' wilde ze niet meer werken.

'Die machers'? Vriendelijke mannen waren het, althans velen van hen. Liefde voor het vak, bekwaam in het spel met de studenten, een goede 'onemanshow met gesloten deuren'. Maar ook – daardoor – niet zelden eenzaam. Ze deden hun ding en dat was het. Ze waren koning in hun eigen rijk. Zo konden ze de ander bedremmeld laten staan.

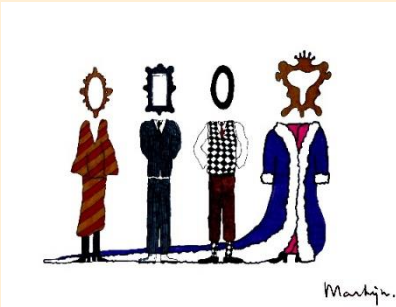
Ik heb in mijn werk als organisatieadviseur, als bestuurder van ziekenhuizen en onderwijsinstellingen ontdekt dat de kwaliteit van de zorg en het onderwijs wellicht het meest wordt beïnvloed door het vermogen van mensen om *sámen* te werken aan 'een doel dat groter is dan jij zelf'.

Als mensen in hun beroep, hun functie – al of niet door henzelf gewild – eenzaam zijn, als ze niet omringd worden door solidaire mensen die echter geen jaknikker zijn, dan is het oppassen geblazen. Zeker bestuurders en managers lopen daarin grote risico's. Want het is eenzaam aan de top als het gaat om de *verantwoordelijkheid* die je als bestuurder draagt: *jij* draagt een verantwoordelijkheid die *niet* deelbaar is. Maar dat betekent niet, dat je eenzaam moet zijn, want je kunt je omringen met mensen met wie je deelt wat je zorgen en vragen zijn, zonder ze te belasten met jouw verantwoordelijkheid. Alleen zo voorkom je dat je als bestuurder, als manager een eenzame koning in niemandsland wordt.

Geldt die zorg alleen voor mensen in hoge(re) functies? Op woensdag 2 augustus 2017 landde 'ons' vliegtuig op de luchthaven Newark (New York). Uiteindelijk belandden onze kleinkinderen, kinderen en wij in een kale, uiterst ongezellige hal met een groot aantal loketten. Drie daarvan waren gereserveerd voor onze vlucht. De passagiers verdeelden zich. Slechts langzaam werden de rijen kleiner, want er moet heel wat gebeuren voor je in Amerika losgelaten wordt. In de rij naast ons stonden nog zo'n

tien mensen. Toen gebeurde het. Terwijl een uitvoerig gecontroleerde bezoeker losgelaten werd, kwam de douanier uit zijn stoel omhoog – de tien wachtenden schoven een plek naar voren. De ambtenaar draaide zich om, verliet de loketruimte zonder taal of teken, keek nog een keer achterom en verdween. Velen zagen wat zich daar voltrok maar het duurde even voordat de mensen in de rij echt beseften wat gaande was. Zo stonden ze daar ... bedremmeld, wat nu? In onze rij ontstond geschuifel en toen duurde het maar even of de mensen uit de andere rij hadden zich, nog steeds sprakeloos, in onze rij opgelost.

Er gaat een grote bedreiging uit van mensen die zich kunnen permitteren om zich los te maken van andere mensen; die een ongecontroleerde eigen weg kunnen gaan waarin ze alleen op zichzelf zijn gericht en anderen al of niet moedwillig schaden. Ze zijn koning in niemandsland, anderen tellen niet. Je kunt ze overal aantreffen: de docent die vergeet dat een collega hem nodig heeft, de arts die zijn assistenten aandoet waaronder hijzelf tijdens zijn opleiding heeft geleden, de douanier die achteloos zijn post verlaat en mensen laat staan, de leidinggevende die denkt koning te zijn zonder medewerkers – o nee, het is nog erger: vanuit zijn bureaustoel opkijkend ziet hij de wandtegel met een tekst die anderen niet zien: *Soli Director Gloria*.

cent die vergeet dat een collega hem nodig heeft, de arts die zijn assistenten aandoet waaronder hijzelf tijdens zijn opleiding heeft geleden, de douanier die achteloos zijn post verlaat en mensen laat staan, de leidinggevende die denkt koning te zijn zonder medewerkers – o nee, het is nog erger: vanuit zijn bureaustoel opkijkend ziet hij de wandtegel met een tekst die anderen niet zien: *Soli Director Gloria*.

Deze mensen kunnen zich zo gedragen omdat ze, meestal in stilte, gelegitimeerd worden in hun gedrag. Door toezichthouders, door leidinggevendenden, door collega's, door patiënten en studenten die allen zwijgen. Ze zijn koning in Niemandland.

Deze mensen worden in hun waan gelaten door goede mensen die niets doen.

* Dit is de tweede blog van een tweeluik; blog 78 *Groter dan ik*, blog 79 *Koning in Niemandland* – twee kanten van één medaille

* Ik was van 1992-1998 voorzitter van het College van Bestuur van de Christelijke Hogeschool Windesheim in Zwolle

* De tekening van Martijn is een van de vele, die zijn opgenomen in het boek *Martijn Kroniek van een Asperger 1970-2014*

Muziek 5:

Bij het thema van deze blog past wel het lied *Nowhere Man* van de Beatles. Sorry, The Beatles? Ik zou zeggen, heb het lef om te luisteren, goed te luisteren. Luister naar een lied van de Beatles zelf en naar een orgelbewerking daarvan, gemaakt en gespeeld door Louis van Dijk. Voor het geval je het nog niet wist: tal van liederen van de Beatles hebben prachtige harmonieën uit de klassieke muziek. Zo ook dit lied. Over die orgelbewerking het volgende.

Pakweg 1970. Een neef van mij was organist in de Gereformeerde Kerk Wildervank. Toen wij daar op bezoek waren, vroeg ik hem of hij het aandurfde om dit stuk na de kerkdienst te spelen. De Beatles waren toen niet erg geliefd bij het kerkvolk en dat is heel zwak uitgedrukt! Maar daar zat-ie in het geheel niet mee. Wat ik verwachtte, gebeurde. Bij het verlaten van de kerk zette hij in, speelde *Nowhere Man* a la Louis van Dijk, met groot orgel als was het een koraal en ja hoor, de mensen begonnen mee te neurien. Dachten dat het een geestelijk lied was.

De tekst van *Nowhere Man* (met vertaling) lees je [hier](#)

De Beatles zelf zingen *Nowhere Man* [hier](#) (1:30 minuut)

Louis van Dijk speelt zijn orgel improvisatie over *Nowhere Man* [hier](#) (1:47 minuut)

Downloaden? [Klik tijdens het afspelen op het pijltje rechts en sla het bestand op.](#)

Reageren? [klik hier](#)

